

na številke v oklepaju-ki se nahaja poleg vsakega naslova, prilepljena spodaj ali na ovitku. Ako (117) je številka tedaj vam s prihodom številke naše lista po-teče naročnina. Prosi-mo ponovite jo takoj.

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill. under Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se".

Taki umori se ne pozabljujejo!

Kapitalizem bazira na nasilju, umorih. Kapitalizem umori, kolje, davci mliniči in duši v imenu zakona in v imenu profita. . . milijoni plovejo k privatnim blagajnam denarh kraljevski človeške kri. . . Vsakega dolarja se drži posušen kri proletarska! Kri se drži vsakega železnega ali jeklenega izdelka ki pride tovarne; kri se drži rude, kri se drži premoga. . . reliva jo kapitalizem.

Kapitalistični umor v premogokopu St. Paul Coal kobanje v Cherry, Ill., je bil umor v imenu profita. Umorili so 330 prepeljane devetin šestdeset premogorjev je ostalo v gorečem ropu — za srebri. Njih trupla bodo vpeljena in razpršena v atomek predno je jamo odpro, katero so kakor se glasi poročilo — zadnja do povno zapечатili za tri mesece. Zapечатili so jamo že dvakrat, trikrat. Tako je zahteval profit! Zapечатili so jo takoj, ko je izuhnil rop, in ko so bili delavci v globini še vsi živi! Niso vprašali, kakih žena in otrok — zabili so rov. . . Ko so premogarji spravi na vrhje 400 ton premoga med časom, ko je že gorelo v rovu, slasti ki rova jednostavno zabili izhod in prepustili delavce smrti. Prej je moral poprej ven kot pa delavci! In premog je bil reš — delavci so pa ostali v jami, katero so nad njimi zapечатili! Zapeti reš rudnik z ljudmi je ravno tista, kakor bi potisnil človeka v podzemni plavž in zaprl vrata za njim. Z drugimi besedami je to PRIPARSKI UMOR!

Ropar-vlomilec je pripravljen umoriti vsakega, ako je s svojo prevarnostjo. Ravno tako ropar-kapitalist: profit — pleh — revarnosti in strahu zanj je ponoril delavce. Ponoril je delavce, kakor bi jih postavil v vrsto in ustrelil vsakega posebej. . .

Chicago, Milwaukee & St. Paul železnica, ktera poseduje nesrečo v Cherry, je lansko leto iztisnila 4 miliona dolarjev profita. Ali bili kapitalisti žrtvovali samo nekaj tisočakov od te svote — 33 delavcev v Cherry bi še danes živelo. Ampak dividenda mora biti. . . perintendentje, formani in bossje tudi vedo, da za njih službe ni to premogokop ne plača določeno, delež profita! Profit in dividenda prvo — varnostne naprave in varnostno delo za delavca pa ponanka stvar! Najprvo sveti, sveti, čez vse sveti DOLAR — potem ŽIVLJENJE DELAVCA; . . .

Tristotideset premogorjev je umorjenih. Kapitalist jih je oropal, kot za vse, kar so imeli; — slednjič jih je oropal tudi za življenje. Z zdaj, ko so mrtvi, kaj ima kapitalist zanje? Pomilovanje! — pfej! hinavsko, navidezno pomilovanje — truge in kos zapuščenelne kamor so zagrebli ostanke izmučenih, premogorjev. . . Kolika brosrčnost! Čim so premogarji spravili na površje nakopani preog, zabili so kapitalisti goreč rov za delavci vred in hitro naročili — to trug ter "blagohotno" (i) odkazati prostorček na svojem poltu za pokop mrličev, kar jih ni požrl plamen.

Kapitalisti pa niso samo uničili nad tristo delavnih moči marveč hnilo so tudi malone ravno toliko žena in okrog tisoč otrok v rajni obup in bedo. Razrušili so rodbinsko srečo, oropali nedolžno in kruha. S čim bodo sedaj nadomestili vdovam in sirotam drage robnike, očete? S čim? Mar z denarno odkupnino — s krvavimi doerji, ki so jih izželi iz premogorjev predno so jih umorili? Ali je kaj enar — magari tisoč milijonov dolarjev! — da nadomesti ženi ljubeega soproga in otrokom skrbnega očeta? Ali zamore prokleti, tisočkrat prokleti denar naplačati jedno samo človeško življenje?? Zakor li javna "dobrodelnost" posušiti solze vdovam in sirotam? Zare li?

Cheriške vdove in sirote imajo te dni vsepolno "tolažnikov". Kapitalisti, duhovniki, profesionalni "dobrodeleci" vsake baže i rmeš časopisje — vse je polno simpatije in sočutja! Poznamo tako sočutje! Trajalo bo še nekaj časa — nakar bo zopet vse pozabljeno! Zamili se bodo "dobrodeleci" spet, ko kapitalisti v imenu profita peto kje drugje umorijo večje število delavcev. Hinavščina! K v — u tako dobrodelnostjo in sočutjem! Kje so pa bili poprej tisti časopi, kateri sedaj pretakajo hinavsko solze nad zapuščenimi vdovami in deoo umorjenih premogorjev v Cherry, da bi vžepdružali delavce razredni zavednosti in k samoosvoboditvi iz današnjega meznega tema? Kje ste poprej, hinaveci! Vaša hinavščina je pa tolikanj bolj pavska, ker izrabljate nesrečo bednih proletarcev v svojo umazano klamo: čes, to smo mi, ki se zavzemamo za sirote! In lopovski je di, ker ste neposredno tudi vi sokrivci umora 300 premogorjev! Da, kriveci ste! — Sokrivce je vsakdo, kdor zagovarja današnji dru-nisni sistem, ki postavlja profit nad človeško življenje! sokrivce je kdok, kdor zagovarja kapitalizem, ki mori delavce v imenu profita! — Danes se zgrazate nad tristokratnim umorom in vpijete: Na moč zapuščenim sirotam! — ničemniki! — jutri bote pa spet pripolali kandidata ravnostnih moralskih kapitalistov delavcem v izvolit- v! Skrijejo se, prodane hinavske duše! —

Zapечатili so pogrela rov — grob 169ih premogorjev — in s tu je stvar za javnost pozabljena. Pozabljena kakor je že davno po- bljena petstokratni umor premogorjev, ki se je izvršil uprav pred vama letoma v Monongahju, W. Va in par tednov pozneje dvestokrat- umor v Mariani, Pa. /

Ne pozabijte pa tega umora nikdar zapuščene vdove in sirote in pozabimo ga mi socialisti!

TAKI UMORI SE MED NAMI NE POZABLJAJO!

Slovenski delavci v Ameriki! Zarežite si globoko v svoja srca omni na nesrečne naše brate v Cherry, Ill., kateri so 13. nov. 1909 rili nasilno smrt za kapitalistični profit! Spominjamo se jih vedno, kor se spominjamo tudi onih, ki so padli pred tem, in ta spomin i spremelja našo borbo proti kapitalizmu, proti obstoječemu siste- u, ki zakrivi vsak tsk umor. Proč s takim zločinskimi sistemom!

V socialistično organizirani človeški družbi bi bil vsak tak umor- mogoj! Zakaj? Zato ker v socialistični družbi bodo premogokopi — akor vsi ostali rudniki, tovarne itd. — skupna last vseh proizvajal- z, kateri bodo producirali premog v uporabo ne pa za profit kakor danes; ker pa bodo producirali premog samo za uporabo, skrbeli do predvsem za najsigurnejše varnostne naprave, tako, da bo vsaka za nesreča kakor požar, eksplozija plinov itd. v rovih popolnoma ljučena. Zapomnite si to! Dokler pa privatni kapital poseduje pre- ogokope in drugo delo, dotlej se bodo taki umori na delovo vedno vedno ponavljali. V kapitalistični družbi ni delavec nikdar varen ogeje življenja. Kapitalistu je denarna močnja prvo — delavec pa stranska stvar! — To je jasno kot beli dan.

Zatoj: proč s kapitalizmom! Proč s prokletim profitom! Del- e bodi gospodar svojega dela! V boj za gospodarsko svobodo! —

Kapitalisti morilci otrok.

Kapitalisti-morilci v Cherry ni so umorili in zadušili sano odras- čene mezdne sužnje, skrbnike družin, soproge in očete, kateri za- puščajajo najmanj dvesto vdov in tisoč neposrekrbljenih sirot, — tem- več tudi mali dečki so morali um- ret za sveti kapitalistični profit v peklenem žrelu St. Paul pre- mogokopa.

"Amerikanski Slovencec" je za- dnji teden priobčil med drugimi poročili iz kapitalističnega moriš- ča v Cherry tudi sledečo pretres- ljivo sliko:

Pripovedka o "malem Janu". Najžalostnejša pripovedka izmed vseh o grozni nesreči je pripovedka o malem Janu. Mali Jan leži mrtve v gorečem "peklju", ki izvaja vzplamt vsakokrat, ko poskušajo pogrnati gre- trovalnice, in njegova mati, uboga Barbara Stueck stoji sro za sro slonec ob rudniškem vhodu in ihti v svojo staro rjavo ogrinjajočo, prebriskno pot- ra, da bi poslušala sočetne besede onih, ki bi jo radi potolažili.

Mali Jan, samo 14 let star, sin pre- mogarja, ampak občen in popolno- ma neposoben za delo pod zemljo, o- trok ljube solnčno svetloblo in hrepe- neč po srečnih dneih v šoli, je moraj it v smrtno past, ker je bil, daai otrok, vendarle mož — oskrbovatelj družine. V soboto zjutraj je bil Jan bolan. Zdravnik je rekel, da mora ostati v po- telji in mu je predpisal zdravilo. De- kova mati, uboga vdova, je molila, da Bog poslal denar za najemnino, am- paku mali Jan ji je modro povedal, da oltve ni ne pomaga brez dela.

"Ne smemo obupati, mamica," ji je kel, in ga. Stueck je bilo zastonžala, je pripovedovala bolniški strelnici Chicago, gospej Gilpin, kako bled in pen je bil dečko videti — kako so njegove drobne ustnice stisnjene nanj in kako so se mu solze iskri- le. Ampak iti je hotel, "je zahtela ža. "Vedel je, da moramo živeti in vanj je bil v tej trdi šoli. Zatoj sega poljubila in poslala v njegovo smi.

"Bog! Poslala sem ga umret v ta si spodaj za en dolar in trideset cent! Sedaj želim, da bi me bil Bog rdaai smrti, preden sem mu dovolila, za treti hišo.

Va sem ga, kako je odhajal z jedil- lele v svoji roki, a pritrjeno svetlin svoj blede obrakez s pogum- nimehom obračajoči proti meni, ki mahal z roko in zaklekal: 'Brez zbi, draga mamica, priden bom."

"In je — in več ga ne bo. Nikdar ne bom stvnu, da ga pokopljem. In niko, voje dni ne bom več ve- sela."

Straš — Do mozga mora za- zebsti vea, kdor le čuti člo- veško, kta to pretresljivo res- nično silo nesrečnem dečku! In ta sila tudi najstrašnejša obtožba danjega zločinskega družabnega sistema!

Seveda mer. Slov" ne pove tega; ne v svojim številnim čitateljem je mali Jan po vsi človeški pra spal se v šolo ne pa v prepok; — da je bil mali Jan ko še 14 let star — kakor vemo drugih virov — torej protizaintim potom oro- pan svobode jih mladih let in priklenjen v lino sužnost; da je bil mali Jan kapitalističnih krivosih — irostejse umor- jen! Zakon drž Illinois prepo- veduje vposevle dečkov v rud- nikih pod šestim letom. St. Paul Coal Co. j ta zakon — vraga se kapita zmenijo za zakon!!! — kršil jmanj deset- krat, kajti iz mrisedet deč- kov, kateri so z m Janom vred robovali bogu protiv premogo- kopa, bilo jih je zanesljivih poročilih najmanj 3, kateri ni- so še dopolnili šestega leta.

O kapitalizem, g, neodpu- stljiv in še vse mressegajoč je tvoj zločin!!!

Ziveti pod ameriko za- stavo je dobro! Da in izbor- no življenje kakor helavci imajo, — ako nebi živeti, pa tudi, lahko umrjema ameri- kanski zvednato za: tako, koliko več še hoče.

Glas osvete nas klicel! — vi iz zabite jame v Cherry nam govori- jo:

Umrl smog, ker je zahteval sveti profit tolovaškega ka- pitalizma. . . A vi, žci ste — osvete nas s tem, da zrušite ka- pitalistični sistem in osvobodite delo, da bo vašim in našim otrokom ki jih ostavljamo, vs srečo. gstanje, a ne v prokletstvo, nesrečo in silovito smrt — kakor je sam. . .

Kam naj se pošilja prispevke za vdove in sirote kapitalistič- nih žrtev v Cherry, Ill.?

V današnji družbi imamo tudi take vrste ljudi — žurnaliste, ki ob času nezgod glumijo ušmilje- nje in so takoj pripravljivi vreti se v javnost za pobiranje miloda- rov. Ta manever pa v svoji nagoti ni ničesar drugega nego cenena reklama za njihov biznis. Reklo bi se lahko, da je to Hearstov pateat; kajti baš Hearst se je lovil vedno tacihi slučajev a la katastrofa v San Francisku pa potrés v Martinique, da je s svoji senzacionalnimi fondi vzbujal pozornost med občinstvom in konkuriral svojim bratom — tovarišem na trgu anone in razpe- čavanju popirja. Vse take stari- rimo zelo privlačno silo, kajti ljudstvo — vzgojeno kakor je — vidi v svoji površnosti v taki rek- lamni največjega dobrotnika in zaščitnika; ne vidi pa po drugi strani, kako ga ravno isti "do- brotnik" osmuče kadar ima priliko k temu.

Vsed tega nas veže dolžnost tudi v slučaju pobiranja prispev- kov za vdove in sirote kapitalis- tičnih žrtev v Cherry, Ill., opozori- ti naše rojake, naj pazijo komu izročajo svoje novce.

Mi, ki ne iščemo nobene rekla- me za "Proletarca", ker v njem bichamo gnjile sedanje razmere vsak dan, katastrofa ali ne kata- strofa, povemo na tem mestu, da se vse tozadevne doneske pošilja direktno na United Mine Workers Farmers Bank Building, Spring- field, Ills., ali pa na blagajnika Slov. soc. kluba v La Salle, Ill., Val. Potiska, 1237—1st St.

Imenovana Unija U. M. W. of A. bo dala tudi vdovam in sirot- nam organiziranih premogorjev po \$150 smrtine. Dalje bo Unija vložila tožbo za vsacega ponesre- čena, da dobe njih vdove gotovo odkodnino.

Rojaki-delavci! Pazite kaj delate, in ne izroč- ajte denarja vsakemu listu, ki si išče skrozi te žalostne razmere svojo reklamo za šifkarte ali rek- lamo za svoje propadajoče laži žurnale.

Kdor želi v ta namen kaj pri- spevati, naj predlaga, da eden po- bere darove in naj se svota od- pošlje na že rečena mesta.

Pozor torej!

Kapitalistični časniki vedno pišejo spoštljivo o kapitalistih, ki so iz delavcev izprešan denar da- rovali za človekoljubne namene: za omejitev tuberkoleze (jetike), malarije, kuge in gradnojo. šol. Kapitalisti ne žrtvujejo denar le za ljudi, temveč tudi za živali, ktere prebivajo v krasnih hlevih, ki so v primeri s kočami delavcev pravcate palače. Za konje, pse, opice, mačke itd. plačujejo po- sebne učitelje. Ako kapitalisti da- rujejo le majhen del svote, ktero so vzeli ljudstvu za človeko- ljubne namene, še ne dokazuje, da so kapitalisti človekoljubi.

Ako bi bili kapitalisti res člo- vekoljubi, bi se borili za vpro- pastenje kapitalistične človeške družbe, ki je največ kriva, da je- tika, kuga, malarija in druge na- lezljive bolezni razsajajo med de- lavci, da morajo delavski otroci že v nežni mladosti na delo mesto v šolo.

Delavec bi bil pač nespameten ako bi se šel bojevati za domovi- no, v kateri nima svojega doma. On bi bil sovražnik sam sebe, ako bi branil vlado, katera ga zatira.

Delavci so siromaki! Zakaj? Ker jih kapitalisti in njih hlapei vsaki dan sistematično oropajo za njih zaslužek.

Splošen pregled.

STAY AWAY FROM LEAD, SOUTH DAKOTA.

Denver Colo, Nov. 26, 1909. Proletarian, 2146 Blue Isl. ave., Chicago, Ill.

Please publish notice to workmen that the Home- stake company, Lead, So. D., has locked out all members of organized labor. — Charles H. Moyer, President Western Federation of Miners.

Gornji telegram nam je poslal Charles H. Moyer, predsednik Western Federation of Miners in se glasi v slovenskem:

Prosim, natanite delavcem naznilo, da je Homestake Co. v Lead, South Dakoti, odslovila vse organizirane delavce.

(Podpis)

Iz družih bratskih listov pa po- snamemo, da je W. F. of M. napo- vedala boj rečni kompaniji in da je odpoklicala že 2,500 organi- ziranih rudarjev. Tem se bodo pa pridružili še drugi, če kompanija v kratkem ne sprejme delavce spet nazaj.

Naše rudarje pozivljamo, da ne gredo v Lead, So. Dakoto, ker tam se bije boj med kapitalisti in delavci. Kdor bi vzel tam delo, bi skebal! OD LEAD SO. DAKOTE PROČ!

Brezposelnost je tudi v Avstraliji velika, dasi je delav- nik vobče krajši kot v ameriški republiki.

Tudi tam je naseljevanje tako obširno da v trgovini in industriji ni dela za vse. Da se bedo med brezposleci vsaj nekoliko omeji, so povsod ustanovili komiteje, ki izdajajo neredno izhajajoče čas- nike za brezposleece, ktere dobiva- jo brezposelni delavci zastonj, da jih prodajajo po peniju. Na ta način se pomaga brezposleecem, zaeno se pa občinstvo podučei o pravih razmerah na delavskem trgu.

Brezposelnost v Avstraliji do- kazuje, da je zadnja gospodarska kriza, ktero še danes občutimo v Zdr. drž. in ki v Evropi sedaj včinkuje z vsio silo, svetovna kriza, ki je posledica današnjega ka- pitalističnega načina za proizvo- dno.

Ker zistem provzroča take krize, ki nosijo gorje in bedo v de- lavske družine, je treba, da delav- ci delajo na to, da se odstrani kapitalistični zistem. To je naj- boljši lek za gospodarske krize.

Rimski časniki poročajo zgodbo, ki je skoraj neverjetna, ki se je zvršila v Rimu, v mestu, v katerem živi edini nezmojljivi človek na svetu.

Pred kratkem je umrl zelo bo- gat prelat, član kurije, kterege oporoko so odpečatili kmalu po njegovi smrti. Ko je notar prečital posamezne določbe, ki so do- ločale za vesele sorodnike velike svote, je potegnjl iz torbe zapea- ten kodecil. Vsi navzoči so mislili, da je v kodecilu kakšna zapuš- čninska določka za papeža. Ali na- stalo je splošno razočaranje, ko je notar čital, da prelat zapuša- za spominsko družbo Giordano Bruno 5 tisoč frankov.

Prelat — pa protiklerikalec! Stari Ben Akiba bi moral zdaj priznati, da kaj takega še ni bilo.

Delavci so siromaki! Zakaj? Ker jih kapitalisti in njih hlapei vsaki dan sistematično oropajo za njih zaslužek.

Kapitalistični družbi je ee- nejne ubijati ljudi kot skrbeti za varnostne naprave v industrielnih podjetjih in rudnikih. V sociali- stični družbi bo pa imelo človeško življenje najvišjo vrednost, ker bo odpravljen profit.

Delničarji Jugoslov. Del. Tisk. Družbe Pozor!

V soboto dne 4. decembra t. l. ob 8. uri zvečer se vrši v narodni dvorani redni občni zbor jugosl. del. tisk. družbe. Ker je za dne- vnem redu nominacija novih urad- nikov za leto 1910, se je nadejati, da bo vsak delničar navzoč!

John Petrić, tajnik.

Luterani, metodisti, pravo- slavni in katoličani, sploh vsi, ki verjamejo v enega boga s tremi glavami in v tri bogove, ki po "krsčanskem" vzoru drug druze- mu ne privoščijo kruha na tem svetu, in žele "neumrjoče" duše svojih nasprotnikov vsaj deset sežnjev globoko v peklenko brež- dno, so v nekem oziru le edini in složni: ukvati človeški duh v tne sponse.

Med vsemi sektami je pa kato- liška najneustrupnejša, ki ni izbirč- na v bojnih sredstvih napram du- hu časa.

"Rev." Aleksander Burrows, učitelj na novo ustanovljeni kato- liški univerzi Lojola je govoril govornico o "misli svobodni in cilju višjih šol". Na piko je vzel Carnegia. Pa ne radi tega ker je kapitalist in vrjame v kpitalis- tično človeško družbo, v izko- riščanje človeka po človeku. Car- negie se je zameril temu bojevito- mu služabniku božjemu, ker je denar, kterege so mu zaslužili de- lavci v njegovih človeških klavn- nicah — tvornicah, dal za biolo- gične preiskave in druge znan- stvene raziskave. Po mnenju tega ponižnega hlapca Gospodovega bi moral Carnegie darovati iz delav- cev izprešan denar za moderno križarsko vojno v obljubljeni "sveti deželj, za izkopaevanje kosti svetnikov, za proglašanje umrlih svetnikom in za rešitev duš iz vie. "Proč z Darwinom in moderno šolo, dajte nam krščanstvo," je končal svoj govor.

No, če bi šlo po želji tega učen- ca Lojole, bi zopet vzplamtele kmalu grmade svete v proslavo božjo.

Chas. L. Warrimer iz Cinci- natija, ki je bil svoječasno blagaj- nik Big Four železnice, seveda tu- di "gospod" od pete do glave, dober kristjan in obiskovalec cerkve, steber današnje gnile člo- veške družbe itd., je bajje pone- velj skoraj milijon dolarjev. Do sedaj so mu dokazali, da je po- neveril "le" \$643,000.

To dejstvo ne dokazuje nič ne- navadnega. To je danes že v na- vadi, da visoko spoštovani gospo- dje kradejo kot srake.

Ali interesantno je, da je so- dišče izpustilo Warrimera proti \$20,000 poročtva, proti 3 odstot- kom poverjene svote, in sieer v sporazumu z najvišjimi uradniki okradene železniške družbe. V kapitalističnih časnikih se čita med vrsticami, če bo mogoče za- braniti višjim uradnikom, da afera Warrimer sploh ne pride pred sodišče. Zakaj? Mar iz člo- vekoljubja? Ne! Naši železniški magnatje ravnatoko ljubijo to čednost, kot peklenšček očenaš.

Odgovor na ta vprašanje je la- hek. Warrimer vé preveč. Kot blagajnika družbe so mu znane vse "poštene" finančne operacije svojih predstojnikov in pri obrav- navbi bi znal kaj povedati, kar bi marsikteremu častljivemu in občesplošovanemu državljanu tako škodilo, da bi ga ves svet smatral za navadnega hudodelea.

V Franciji svare zmerni kle- rikaleci svoje tovariše, da bi na- stopili pod zastavo klerikalizma ali ktero drugo kot klerikaleci v volilni barbi. Škof Buzet pravi: "Večina volilcev je republikan- skega mišljenja. Že sum, da kato- liki hočejo spremeniť ustave, lahko škodi cerkvi."

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:
Jugoslovenska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.
Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.
Oglasni po dogovoru. Pri spremembi obseva lista je poleg novega naznaniti tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by South Slavic Workmen's Publishing Company Chicago, Illinois.

Glasilo Slovenske socialistične organizacije v Ameriki.

Joe Jemli, President;
John Petrich, Secretary;
Frank Mladic, Treasurer.

Subscription Rates: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries \$2 a year, \$1 for half year.

Advertising Rates on agreement.
NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"
2146 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Kapitalist na svoj "Zahvalni dan"

Hvala ti, o gospodine bog, — da živim brez stisk in nadlog; da možna moja vedno polna je; da ne sem nič, a znanjem vse! Hvala za dividende, lep profit, za moj do zlata stalni appetit. Imam ročnik — hvala ti, o bog! In petsto jih imam, ki mi kopljejo premož.

Vsak dan jih pošinem petsto v ročnik, in vsako uro mi pade tisočak nov. A ko nakrog mesec zbeži, moj slati kup se za milijon pomnoži. Enkrat — res — ročnik se vnel: Za boga, rešite mi premož! — sem velel. In rešili so ga, hvala ti, o bog! — delavci so mi rešili premož.

Ostalo jih je res v jami par sto, pa kaj se jaz brigam zato! — "Ni, bog, več, da delavec je 'cheap'; novo blago iz Evrope dobim vsak hip. In sodnika si kupim — kakor sem že, pa bo stvar pozabljena, vse O. K. Zato ti hvala, o gospodine bog, da me tako lepo čuvaš vseh nadlog! Bodiva prijateljca, saj deo nama itak ne diši,

midva, gospoda teh krasnih dni... Delajo naj drugi, ki so že zate — kakor si ti uredil tako pa naj bo... Če nekaj te prosim, gospodine bog: daj, da delavec, ki koplje premož, in vsak drugi, ki nam zida promet, ostane vedno neumen in zabiti!

Z lažo ga odevaj, resnice skrivaj; čut človeka v njemu ubij; delati — ora, a misli ne — za zadnje dva midva, a delavec net. To naredi — in hvala ti! — redila se bova nemoteno do konca dni.

Ivan Molek.

MI NE BOMO DOČAKALI

"Kaj me mar, če sploh kdaj trava zeleni kadar jaz poginem!" je rekel osel v neki basni.

Takih "oslov" je še dosti. In največ jih je med delavci. Kaj mi mar — pravi marsikteri — kako bo potem, ko mene ni več! Čemu bi se trudili za socializem — pravi drugi — saj mi itak tega ne bomo dočakali... Kaj pa otroci? Eh, otroci; — odgovarja tak "osel" — otroci naj se pa mučijo in potepajo po svetu kakor se po teplem jaz.

Zjokal se bi človek, če bi kaj pomagalo. Res je, da mi ne bomo dočakali končnega cilja, za katerim gremo; toda če bomo posnemali naše zaspane očete, a naši otroci nas in tako dalje, bodo delavci kapitalisti in druga svot, ki nas izkoriščajo pod krinko raznih religij, lahko še imeli par stoletij za Jurčke in Pepčke. Našim očetom sicer še z mirnim srcem oprostimo, ker vem, v kakšnih razmerah so živeli pred par desetletji — toda naši sinovi nam bi lahko upravičeno očitali, da smo ves čas življenja pošteno spalili, kajti današnja doba vendar nudi vsakemu človeku nekaj izobrazbe. Delavec, kateri tako pravi, pokaže, da nič ne misli; on je lahko pri vsaki priliki izdajalec svojega razreda, štrajkolomec, skab in obenem tudi največja žrtev izkoriščanja; za takega je res škoda, da ima otroke.

Nemarnež, ali res tako malo ljubiš svojo deco, da ji ne privoščiš boljšega življenja kakor ga imaš ti? Ali želiš, da tvoj deček z ljubkim nasmehom na obrazku, kterež držiš v naročju, ostane vse svoje žive dni, ko odraste, mezdni suženj in da nekega dne ostane za vselej v katerem rudokopu ali premožgovniku? Želiš li, da tvoje dekletce z rožnatim ličicom, ktero s takim veseljem zdaj pestuješ, konča nekega dne v kakem bordelul? Gotovo ne. Ampak v današnjem sistemu je vse to mogoče.

Mi ne bomo tega dočakali — zato se pa borimo, da dočakajo

naši otroci ali otroci otroci. In ne samo naši, marveč otroci vseh proletarcev. Ker jim ne moremo zapustiti premoženja, zapustimo jim boj, razredno zavest, izobrazbo in oni nam bodo hvaležni. Zmaga naših potomcev bo obenem tudi naša zmaga, in veselo se nas bodo spominjali, ko bomo mi že davno v grobu.

BODIMO VSTRAJNI!

Slovenski delavec je dandanes še res ponižen. Ne vsi, toda ogromna večina. Pred vsakim, ki ima le nekaj dolarjev več v žepu, ali če lastuje le polovico napol podrte prodajalne, razstrgane bajte, skozi katero žvižga veter od vseh strani, košček pečene nerodovitne zemlje, na kateri rastejo le plevel, osat in trnje, se slovenski delavec haavdno klanja in ga občuduje kot veleum, vsezna, ženin, kterež je treba pazno poslušati in vbogati, ker iz njegovih ust ne more priti drugega kot neskončna modrost. Slovenski delavec ne spoštuje le te vrste ljudi, ampak se tudi klanja pred vsakim, ki se oblači bahato, ki nosi zlato verižico in žepno uro, briljantno iglo ali briljantne prstane.

Ni zameriti! Mati ga je v otroški dobi učila: Janezek spoštuj gospode, bodi ponižen, odkri se Petrbajzolinemu Jaku, kekar ga srečaš na ulici. Ta ima cel grunt. Poljubi roko Koresovi Neži. Ta ima tvornico in tam dela tvoj ata. Bodi ponižen napram Cibrovem Jaku. Ta ima prodajalno. Tam smo že 14 gl. dolžni, ker ata slabo zaslužil. Spoštuj Martina Šintarja. Ta ima mesnico. In tam smo tudi nekaj dolžni. Janezek bodi ponižen in lahko boš živel na svetu!

Taki so nauki, ktere dobi slovenski delavec v svoji mladosti.

Ni zameriti, če slovenski delavec, ko odraste, spoštuje vsakega, ki se je okoristil na njegov račun, da pazno poslušau nauke ljudi, ki ga izsevajo, mesto da bi dal nauke na vago in se prepričal: Da je v glavah teh ljudi po ogromni množini mesto možganov ajdovica. Majhen preostanek možganov je pa podoben možganovu ptice roparice, po katerih kroži noč in dan ena misel — kako opliniti svoje drage rojake in človeške pasmi.

Mati ga je učila ponižnosti, ni mu povedala, da so vprav ti ljudje krivi, napram katerim mu priporoča ponižnost, da sta roditelja siromaka, da mora Janezek že v najnežnejši mladosti v tvornico, mesto da bi hodil v šolo in se učil. Ni mu povedala, da jo "kunštni" Petrbajzelnov Jaka dere pri starnarni, "brihtna" Korenova Neža odira očeta pri plači, "premeteni" Cibrov Jaka in "prebisani" Janez Šintar pa prodajata spri-jeno blago s šestdesetimi ali pa še več odstotki čistega dobička, poleg pa dajeta še slabo vago. Vsega tega ni povedala mati Janezku. Ni mu rekla: To so oderuhi, sleparji in kekar jih srečaš nosi pokonci glavo, ker se reče o naših žuljih in sragah. Priporočala mu je ponižnost in Janezek je ostal ponižen in se še danes ne zaveda, da je človek, tisti človek, ki s trdim delom živi vse oderuhe in leuhe v današnji človeški družbi.

Janezek še danes na široki odpre usta, kekar čuje govoriti oderuha in pazno mu zre v ustnice, da mu neuide nobena beseda, ktere so rodili roparski možgani.

Take so razmere danes v našem narodu! Le počasi gremo naprej, ker je treba pobijati stare z maternim mlekom vsesane nauke. Napredujemo pa vendar. Res je, da včasih nastane majhna stagnacija, ki se pa kasneje nadomesti z hitrejšim napredkom.

To je nova nada in ne strašimo se dela, ktero nas še čaka.

Podedovano neumost je težko ozdraviti, a še težje je izpodbiti napačne in krive nauke, ktere so ljudje v nežni mladosti sprejeli za čisto, zlato in neomajano resnico od svojih starišev.

Tega naj se zaveda vsak sodrug, kekar pri nezavednejših spodbija stare predsotke in napačne nauke in agitatrično delo mu bo lahko, vsak najmanjši vseh ga bo spodbujal k neutrudni vstrajnosti.

KLEŠČE.

— Ponekod ne delajo nič, dobivajo za nič dela mastne plače, pri rojakih pa pijejo zastoj, ker jim pripovedujejo pravljice o njujorških barabah, kekar se rojaki vračajo v stara domovina... Pravljice nesejo! Marsikteri glazek se podere zastoj, poleg pa še smukne kakšen dolarček radodarne slovenske roke v žep spretnega farbarja.

Ali ni to resnica? Gospodje okoli njujorške plahte že veste, da je to resnica.

— Marsikdo pravi, da je socialist, kekar prodaja šifkarto rojaku.

Mar ni to res?

— Siromak, reven, gladen in bos. Dokler je delal kot stavec, vzlie delu pa toliko zaslužil, da so mu paleci na nogah gledali zvedavo v svet je bil socialist, puntar, revolucionar. Danes poseduje hišo v New Yorku, pa pravi, da je socializem humbug.

Zakaj?

On ni bil nikdar socialist!

Vse svoje žive dni ni bil nič drugega kot člen tiste vrste ljudi, o katerih pravi učenjak Lombrozo, da njih možgani dokazujejo, da so bili rojeni kot hudodelci.

— Kaj ne "Gl. Naroda", pije se lahko zastoj kri in možgane delavcev in kmetov, če se je človek rodil že hudodelskimi izrastki na možganih? Saj priznate, teorijo sodruga Lombroza! Ali mar ne!!!

— Kje je teorija Lombroza poleg verskih sektašev med ameriškimi Slovenci najbolj v praksi.

Odgovor: — čislani in spoštovani — okoli njujorške plahte jo goje kot nežno cvetko, ker so spoznali, da so bili res rojeni, da izjemajo druge.

— Mi jim ne zamerimo, ker pijejo zastoj kri in mozeg slovenskega naroda. Mi priznamo tudi Lombrozo teorijo.

Ali zamerimo jim, ker ne priznajo odprto, da so bili po Lombrozovi teoriji rojeni kot hudodelci.

Delavci nimamo nič skupnega s kapitalisti. Zapomnimo si to.

Unijci hočejo 8 urni delavnik, socialisti le 4 urni.

Patriotizem je za delavce samomor. Pozabimo ga.

Ako človek hoče biti "dober", mora biti kapitalist.

Kaj imaš pokazati za svoje trdo delo skozi poletje? Žulje, ali ne?

Ti, patrijot, v višnjevih hlačah, ti ljubiš domovino. Ali domovina tebe ljubi?

Delavec nima nič drugega zgubiti, kakor pomanjkanje, sužnost in pa življenje.

Ne stori tako, kakor boss-u koristi, pa boš prav storil!

Ne boj se pristopiti v bojne vrste za delavske pravice. Glupcem ni potreba pravice, jo ne zaslužijo in jo imeli ne bodo.

Ako Employment agent osnuče delavca za \$2 za vsako delo, delo dajalec pa za 9 desetink, kar producira na dan, koliko časa bi trebalo predno bode delavec lastil svoj dom?

Člani A. F. of L. pravijo, da je industrialna unija preradikalna zanje. Dobra pečenka je seve tudi preradikalna za njih želodec. Svinška trebušna slanina bi bila menda dobra dovolj.

V državi Washington se je število blaznih zadnjih 5 let pomnožilo od 400 na 1,100 oseb. Pa pravijo, da ljudje postajajo civilizirani. Blazni.

Mezdni delavci imajo vsaki dan v letu "Labor Day". Oni delajo (ali pa stradajo) leto in dan. Ko bodo delavci organizirani, bode "labor day" tudi za tiste, kateri se jim sedaj posmehujejo.

"Injunction Bill", Taft, je dejal na enem svojih shodov pred volitvami: "Delavci organizirani industrialno, bi bili močnejši, kakor noben federalni government." Taft že vó.

Kapitalisti trdijo, da bi bili organizirani delavci radi leni. "Trubi" pa je, da delavci ne morejo biti leni, sicer bi lakote pomrili. Leni zamorejo biti le kapitalisti. Delodajalcev razred čuva lenobe njih razredna unija in bogastvo. Delavci se bodo morali prej organizirati, in izvojevati pravico biti leni. Delati aristokratu bi bilo preveč poniževalno zanj. Delo je po njih mnenju dobro dovolj le za mulo in sužna. Se poznamo.

Po oficialni statistiki je v Ameriki premičnega bogatstva v vrednosti za \$120,000,000,000. Od te svote vrednostnega bogatstva, ga lasti \$90,000,000,000 en procent ljudi. Ostalih \$30,000,000,000 ga lasti povečjem 19 proc. ljudi 80 prebivalcev, kateri so sami ustvarili za \$90,000,000,000 vrednostnega bogatstva, ga pa pride le za \$4,000,000,000.

Da človek ne more obogateti od dela, bodi omenjeno, da bi John D. Rockefeller, ako bi bil živel od Adamovega rojstva, 6,000 let, in služil vsak dan \$5.00 in vse do centa privarčlil, bi danes ne lastil že \$13,000,000. Pa pravijo kapitalisti, da imajo delavci skupne interese z delodajalci. Baš.

James J. Hill, gradilec železnice (?) je rekel, da je čas blizu, ko bode meso tako daleč od delavcev, da ga ne bodo več dosegli. Jim Hillovi delavci na sekánah, bi že sedaj lahko povedali, da ne morejo mesa več redno vsaki dan jesti, ker jim plačuje le 12 in pol centa na uro, ali \$1.25 za 10 urni dan na vzhodnih državah, tu na severozapadu pa 15c na uro. Ako jim on še enkrat plačo zniža, ne bodo mesa več videli na svoji mizi.

Zakaj se godi tako? Zato, ker so delavci predobri drugim, se vsi Slovenecem po širni Ameriki; oni pripravijo meso, sarkiri je znano, da se je vsled kap. ga pa stradajo. Če bi bili malo mene pripetila dne 13. nov. t. l. bolj modri, bi si pridržali toliko mesa, kolikor ga zase potrebuje prej, ko bi ga dovolili doseči v takim parasitom, kakor je James J. Hill.

KAPITALISTIČNI PEKI

Kapitalistični časniki bejo vsake dogodke, tragedije, se vrše v kapitalistični dru ki pričajo, da imamo peklo na tem svetu. Nemogoče je, da mi zabeležili vse take vesti, podajamo le nekaj vsakda dogodkoh, o katerih poročata "Chicago Tribune".

"Doktor! Želim prog svoje telo, da ga zrežete — pni." S temi besedami je popil v sobo dr. L. Blake Balda neki Fric Able. "Ne razum, vas," je rekel zdravnik.

"To pomeni, kar rekel," je odgovoril Able. "trebujem denarja. Dve noči sploobil po ulicah in nimam kaj jesti. Bil sem za delom, dokle pošel moj zadnji cent. Star sem 3 let in ne pričakujem, da brel dolgo. Radi tega prodam radovoljno svoje telo, da bomko živel še nekaj dni."

"Koliko pa evate?" je vprašal zdravnik.

"Zahtevam pa če ne morete plačati zadovoljim tudi s petakom."

Ker zdravnik vedel, kdaj bo telo imelo vrednacijsko.

"Peter vsta, a te vidim," je rekel sodnik Iney, ko so pripeljali v so dvorano Petra Oehaba, ker ukradel nekaj obleke.

"Prosím, inik, vstal sem," je Peter odpril v zvižgajočem sopranu, izkrega je bilo čuti ihtenje.

"Vaša" je odgovoril policaj storil, kar ste ukazali in posadil ga na stol poleg sodnika. Bil tar enajst let.

"Zakaj vzeli te reči?" ga je vprašal.

"Sodnik, Bil sem lačen. Moj oče nočati, moja sestra pa ne more, in moja sestra."

"Očete ga v mladeniški dom, je glasila sodba.

Al človek bogat, še ni gojal bo ohranil bogatstvo v tej arni dobi. Tri leta sazaj te arni Jurji. Benjamin nad je Bil je glavni agent za \$10

premog Chesapeake in Ohio družbe, kasneje pa za Chicago in Alton in svoje življenje je imel zavarovano za \$29,000. Prišel je v spekulacije v penici in zgubil je v enem tednu \$75,000. Za tem so prišle druge gube in treba je bilo vzeti posojo na hišo. Sposojeval si je dear, dokler ni bil izžerpan njegov kredit in da mu soproga ni povdala, da bo drugi dan prodana hiša. Benjamin se je odpeljal v trivski del mesta in se posvetoval agentom za zavarovanje.

"Imam prijatelja, ki bi rad proizvedel, č lahko izposodi denar na polje"

"Ne, od ružbe ne dobi posojila," je bil odgovor.

"Dobro kaj pa, če moj prijatelj zvrši momor, ali bo njegova soproga dvignila denar na polje?"

"Seveda če so prispevki plačani in če je prijatelj že tri leta zavarova in če je njegova soproga dala."

Benjamin se je zahvalil za informacj in odšel. Poiskal je soprogin rekel:

"Nemogo te spodili iz hiše. Aranzil sem potrebno, da se plača jo govi. Truden sem in želim stti."

Pobil je ženo in odšel v svojo alnico; zapahnil je vrata, naml robev v kloroformu in ga pogl preko svojega obraza in se žibal v spanje, iz kterega se ni ne prebudi.

Či taki dogodki ne pričajo, da ino ljudje v kapitalistični družbe peklo na zemlji?

DOPISI

La Salle, Ill., 22. nov. 1909.
Na pomoč sirotam!

Vsem Slovencem po širni Ameriki: Vsi Slovenci, da se je vsled kap. maleobe pripetila dne 13. nov. t. l. bolj modri, bi si pridržali toliko mesa, kolikor ga zase potrebuje prej, ko bi ga dovolili doseči v takim parasitom, kakor je James J. Hill.

Vsi Slovenci, da se je vsled kap. maleobe pripetila dne 13. nov. t. l. bolj modri, bi si pridržali toliko mesa, kolikor ga zase potrebuje prej, ko bi ga dovolili doseči v takim parasitom, kakor je James J. Hill.

Apelujemo na vse slov. soc. klube v Ameriki naj pobirajo prostovoljne prispevke in naj jih pošiljajo na spodaj navedeni naslov. Še enkrat: pojdite takoj na delo, kajti kdor hitro da, dvakrat da. Vsi prispevki naj se naslavljaajo na blag. Val. Potiska, 1237 — 1st St., vsa druga navodila ali uprašanja po na tajnika Thom. Golobiča, 203 Union St. Vsa imena prispevateljev in svote bodo točno objavljena.

Tom Golobič, tajnik,
Valentin Potisek, blagajnik,
Jos. Bratkovič in John Puček, nadzornika.

Eveleth, Minn., 14. nov. 1909.
Dragi mi Proletarec: — Ker se malokdaj sliši v našem delavskem listu "Proletarec" iz tukajšne naselbine, sem se namenil, da jaz spregovorim nekaj besed o tukajšnjih razmerah in delavskemu položaju.

Predvsem naj povem, da ne bom razkladal danes o kakovosti prosperitete, ktere ni, marveč bavitvi se hočem malce o trdem spanju naših slovenskih delavcev na Mesabe Range, ki se tako malo zanimajo za povzdigo delavskega časopisja, da se niti ne zavedajo svojega delavskega časopisa "Proletarec", kateri edini jih podpira v boju za delavsko stvar.

Dozdej še nismo imeli v našem mestu zastopnika za "Proletarec", sedaj se je pa vendar našel zanesljiv sodrug, ki si je stavil nalogo orati ledino in pripravljati pot našemu vrlemu bojovniku. Mi vsi, ki se zavedamo razrednega boja proti nenasitnemu kapitalizmu, smo prepričani, da bo vrli zastopnik pridobil "Proletarec" za kar največ naročnikov. Žalostno ka družba mogoča.

dejstvo, ktero je le-to, da je mnogo taci delavcev, ki so in nekako — v svoji nevednosti zametujejo svoje pravo delavsko zavest, pa podpirajo "bizniss eajtenge".

Mi dobro vemo, da bo imel stopnik šestokrat teško stal pri agitaciji, ker večkrat bo ral čuti besede: "Proletarec? oh, samo pojdi iz naše hiše, ne potrebujemo tega lista; ta je socialističen in mi ne čita taci listov, ker ne moramo stati kdaj socialisti". — Tak se sliši šestokrat iz ust nez njih delavcev.

Mi bi tem ljudem rekli žalovanja vredni delavci, vam zameriti, ker ne poznate ta jalističen nauk v jedru, da si mnogo čuli o njem. Seveda čuli o njem iz ust nasprotnikov popov, kapitalistov in taci ljudi, ki se hočejo živeti na kolju ljudske neumnosti in ljudskih ljev. Da, beseda socializem vztrašno za ljudi, ki so o nj napapžno poučeni; saj pravijo socializmu sovražni ljudje, da je anarchizem, da hoče deliti, (p. delo) itd.

Toda temu ni res tako. — N je torej socializem? Socializem je nauk, ki zahteda sedanje privatno lastništvo k nor rudniki, fabrike, mlini, topnice, plavži itd. postanejo spina — ljudska last — ne pa, bi ta velikanska podjetja operali delavci za par magnatov, na konto delavcev bogate, se bavajo po letoviščih, delavci često stradajo in so izpostavljeni na milost in ne milost tem magnatom.

Socializem je zato, da je vsi več opravičen do vsega kar producira; da je gospodarsko in politično neodvisen; ker se po socializmu smatra družba ena družina, ktere udje imajo vsi delatni skrbeti za blagor nje in blagost nje vseh.

Zakaj se potem bojite družiti socialističnim nauki, ko so vendar v vaš prid in prid vaših otrok?

Ali je to naprimer pametno, če se bojite socialistov zato, ker zahtevajo le-ti popolno plačo za svoje delo? — Vi rudarji tukaj na Evelethu se podaste vsako jutro v rudnik, ne veste pa, če vrnete še kdaj k vašim družinam otrokom in ženam. Vsak od vas pridela najmanje za \$12 ruda dan, dobite pa za tisto le \$2.00. Socialisti pravijo, da bi morali dobiti vsak vseh \$12. — Ali je to tako nespametno, da se je treba zgražati nad socializmom? Gotovo ne! Zgražati bi se morali ljudje nad tistimi, ki pravijo, da je za vsacega delavca zadostna plača \$1.25 na dan. Seveda, se b. reklo, da je to ne mogoče, zahtevati kaj takega, ker je bilo že nekdanj tako. Ampak to je slab odgovor. Časi, ko so služile trake razsvetljavo in ko so bile mladi in osli za prevažanje tovorov iz pošte so minuli.

Nova doba je napredovala v tehniki in splošni vedi. Imamo elektriko, mašinerijo, velikanske transportne priprave, automobile celo zrakoplove. Vse je napredovalo. In človek naj bi še mislil, če bo ostalo vedno pri trskah in o. lih! Ne!

Kaj pa ljudstvo? Ali naj ljudstvo spi, naj se nezgane pole splošnega napredka in naj jedi svojimi starimi predsotki in trepeče pred nekaj mogotci, ki posedujejo zemljo in tovarne, ko so si pridobili spekulativnim potom? Nikakor ne! Ljudstvo, to masa, ki je vstvarila vse to, je tudi deležna vsega tega! In zavednost se je že pokazala; volja, če hoče sama sebe vladati raste o dne do dne. To dejstvo se zrea v socialistični stranki. Ta stranka si bo potom svoje sistematike organizacije priborila notranjo nadvlado, ki bo pometla stare tradicije privatnega lastništva in nadomestila to formo s skupnim lastništvom. To bo doba, v kateri b. vsak delavec sam svoj gospod, d. ba, v katerih ne bo sužnjev in hlapcev, doba, v kateri se nedolnim otrokom ne bo treba potiti ti po tovarnah, to bo doba v. civilizacije ne samo v mašineri, temveč življenju človekovem.

Za to zmago pa bo treba zdrženja proletarcev celega sveta, kajti le tedaj šele, ko bodo proletari to potrebo pripoznali, bo t. kar največ naročnikov. Žalostno ka družba mogoča.

ZA HACKETT IN OKOLIO.

Iz urada premogarske Unije št. 266 spadajoče k U. M. W. of A. v Hackett, Pa., smo dobili v prilogo rojaka John Telbana, ki kandidira za blaginjskarja ondotne Unije sledeče:

(Prevod)

Premogarija 5. okraja. Naznanjamo, da je bil John Telban kandidat za Secy. Treasurer (blaginjskarja) lokala 266, 5. distrikta U. M. W. of A. rojen na Kranjskem v Austriji in da je prišel s strišem v Ameriko kot otrok.

Pričenši z dem v rovu z 12 leti je delal v t. obrti do zadnjega septembra t. l. ko je zapustil rovo, da se poda na Ada College, O., kjer bo obiskoval obrtno šolo z namenom, da se v teh dokončnih študijah postavi za pravnika.

On je posebno sposoben vršiti dolžnosti, ki jih implegacijski uradnik, ker je gozen gladke angleščine, slovenske, poljske in sploh slovanske jezikov, poleg pa razume — da ne govori — tudi nemški jezik.

Zadnjih par let se zelo zanimal za večerno šolo njegova želja, da vstopi v Coll. je znak, da se hoče učiti dalje.

Stanujoč v Hackett se kot deček, njegovi bratje premogariji in vsi odgovorni tavljeni v tej naselbini ga pripisujejo kar najbolj za te stvari, služijo pravemu človečanstvu.

Vsled tega torej nismo mi nobenih pomislekov v zvezi s tem uradu, ker je gozen gladke angleščine, slovenske, poljske in sploh slovanske jezikov, poleg pa razume — da ne govori — tudi nemški jezik.

Warwick White, predsednik, Alexander Waugh, tajnik.

ZAHVALNI DAN.

Dne 25. novembra t. l. so ameriški delavci na povelje gospod kapitalistov morali odložiti orodje in ostati doma. Ta dan imajo namreč vsi delavci zahvalni kapitalizmu, kateri je vzrok, da so v zadnji krizi stradale žene in otroci naših sodrugov.

Zahvalili naj bi se kapitalizmu in kapitalističnemu bogu mamono, ker je v dobi leta provzročil toliko žrtev po prometnih rojih, toplicah, na železnicah in t. d.

Vse sirote, katere je ustvaril kruti kapitalistični sistem, se vabi, naj bi šli lepo v cerkev, k maši, da bi zahvalili ljubega bugca, ki jim je prinesel toliko gorja in mizerije. — Tako se ljudi farba in vleče z zahvalnim dnem v Ameriki.

Jaz pa pravim nakl' tega praznika jaz ne pripoznam!

Zato pa ne bom izražal ameriškim Rockefellerjem in drugim takim kumpnam, ki so simbolizirali zahvalni dan svojemu razredu nobene zahvale.

Zahvalim se pa na današnji dan g. Korčetu in njegovi soprogi, kakor sodrugu Fr. Mladiču in soprogi za vse, kar so mi dobrega storili.

Frank Šavz.

VESTI IZ STRANKE.

Mahlon J. Barnes, nar. tajnik soc. stranke nam naznanja, da se je za štrajkujoče na Švedskem nabralo pri soc. stranki \$5,719.67.

Nominacijo v izvršilni odbor skupne stranke so odklonili sledeči sodrugi: J. O. Bentall, Chicago, Ill.; E. V. Debs, Girard, Kans.; A. H. Floaten, Denver, Colo.; Chas H. Kerr, Chicago, Ill.; Algernon Lee, New York; Chas H. Moyer, Denver, Colo.; John M. O'Neill, Denver, Colo.; A. M. Stirton, New Castle, Pa.; J. G. Phelps Stockes, Stanford, Conn.; Joseph Warren, New York; Fred D. Warren, Girard, Kans.; J. A. Wazland, Girard, Kans.; Dan. A. White, Brockton, Mass.; G. Wilshire, New York.

Sprejeli nominacijo so pa: B. Berlyn, Chicago, Ill.; Janos H. Brower, Joliet, Ill.; E. E. Carr, John M. Collins, Adolf Germer, Geo H. Geobel, Robert Hunter, Morris Kaplan, Thomas J. Morgan, J. W. Slayton, J. E. Snyder, Fred G. Strickland, John M. Work.

Za glavnega tajnika je prevzel nominacijo zopet sodr. Mahlon J. Barnes, ki do danes še nima opoenta.

Nace Zlemberger.

KDO JE TAFT?

Bog vé. Ali je rejen? Bog vé, da je. Ktere vrste meso pa je, da je zrastlek tak Goljat? Bog vé. Ameriški državljani je. Bog vé, da je.

In sme govoriti na ulicah in parkih? Bog vé, da sme, ako hoče. Ali sme vsak državljani govoriti na ulici? Bog vé, da ne sme. Ali bi ga Taft aretirali policaj? Bog vé, da ne.

Mar bi ga obsodil policijski sodnik? Bog vé, da ne. Ali so ječe za njega? Bog vé, da niso.

Se mar vozi v Pullman vozovih in avtomobilih? Bog vé, da se. Ali delavci hodijo peš in se vozijo v tovornih vozovih? Bog vé, da morajo.

Ali g. Taft prideluje živež? Bog vé, da ne. Ali uživa hrano? Bog vé, da jo. Ali delavci, ki pridelujejo živež, uživajo zrak in glodajo kosti? Bog vé, da morajo.

Ali g. Taft postelja? Bog vé, da ne. Ali leži na mehki in udobni postelji? Bog vé, da vedno. Ali počivajo delavci v senu, na shami ali pa na golih tleh? Bog vé, da morajo.

Ali ni g. Taft obljubil dobre čase in polne lonce mesa, če bo izvoljen? Bog vé, da je. Ali je dober mešetar za prodajo zemljišč? Bog vé, da je. Ali ga cenijo drugi vladarji in papeži? Bog vé, da ga.

Ali poseča mehikanskega samodržca Diaz? Bog vé, da rad. Ali ga čislajo ameriški kapitalisti? Bog vé, da ga. Ali potuje po Ameriki kot berač in prosil milodarov? Bog vé, da ne.

Ali plača iz svojega žepa voznišči? Bog vé, da ne. Kdo plača za njega? Bog vé, da moramo plačati mi.

Ali bi delal za dolar dnevne plače? Bog vé, da ne. Ali mu je všeč, če drugi delajo tako nizko plačo? Bog vé, da je.

Ali cenil visoko sodnijske predele? Bog vé, da jih. Ali je član unije? Bog vé, da ni.

Ali je član industrialne svetov-elavske zveze? Bog vé, da ni. Ali bi ga sprejeli v to zvezo? Bog vé, da ne.

Ali hotel delati z rokami? Bog vé, da ne. Ali se zanima za igro z žogo? Bog vé, da to igro cenil visoko.

Ali tudi sodeluje pri igri z žogo? Bog vé, da ne more. Ali vojaki salutirajo? Bog vé, ni.

Ali vedel v svojem govoru Filipi, da so ameriški vojaki izborci? Bog vé, da je. Ali nima za mezdne delavce? Bog vé, da nič.

Ali vedni delavci zanimajo za? Bog vé, da ne. Kaj delavci počeli to zimo? Bog vé, da ne more. Kaj nari delavec, če nima denarja dobi dela? Bog vé, Taft ne ve.

Ali se menuje "Cincinnati Fatty"? Bog vé, da se. Ali ni njegovo ime "In-junction"? Bog vé, da je. Nejaz.

Podpirajte ališčno časopisje! Narodajte in širite "Proletarca"! Podpirajte hrvaškimi delavci "Radniško Strašo".

NAŠI ZANIKI.

- La Salle, Ill. Puček.
- Conemaugh, Pa. Bank Podboj.
- St. Louis, Mo. Cent Cain-kar.
- New York-B. Peliks.
- Kramarič.
- Johnstown, Pa. Gabrenja.

Rabite prvo?

Rabite drvo

Ali se selite

Colorado City, Colo. Drag. Pogorelec.

Jakob Dolenc, Box 3, Willock, Pa.

Tony Mrak za Hackett, Pa., in okolice.

Joe Pajk za Pennsylvanije.

John Mesojedec, Box 337 Davis, W. Va.

Frank Črne, Cleveland, O.

Rock Springs, Wyo.: Valentin Stalick.

Za Chicago in okolico sta naša zastopnika Mike Kulovec in John Jereb.

Anton Sterle, Box 368, Chisholm, Minn.

Anton Jalovečan, za Hudson, Wyo.

Lorain, O. in okolico: Frank Vevar.

Kenosha, Wis.: Ignac Radovan.

Darragh, Pa. in okolico: Ivan Ring.

Hibbing, Minn.: Frank Hitti.

Za Minnesoto: Jernej Črnogoj, Box 477 Eveleth.

Louis Glažar za Sygan in okolico.

Frank Verbaja, Vandling, Pa., box 135.

Kdor želi biti zastopnik lista od naših sodrugov naj nam to nazna-ni, da mu pošljemo pobotne knjižice.

Sodrug! Priporočajte hrvaškimi delavcem "Radniško Strašo", edini hrvaški socialistični list v Ameriki. Naročnina \$2.00 na leto. Naslov: 606 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Slovensko-angleška slovnica, slov. ang. tolmač in angl. slovar za samo \$1. — pri V. J. Kubelka, 538 W. 145 St., New York, N. Y.

Importiran starokrajski tobak vsake vrste

za cigarete, pipe in žvečenje. Importirane cigare in cigarete. Vse pristno in po zmernih cenah.

VAC. KROUPA, 1243 W. 18th St. Chicago, Ill.

POZOR!

Podpisani naznanjam rojarkom v Chicagi in okolici, da sem odprl novi saloon na 825 Blue Island Ave. Točim dobro pivo, vino in dobro visko. Se priporoča

John Mladič 825 Blue Island Av. Chicago.

Halo, Johny!

Kje si pa bil včeraj? Saj veš kje, tam kjer je največ zabave. Ali še ne veš da je največ zabave v GOSTILNI.

John Košiček, 590 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Aka hočeš dobro naravno vino piti, oglasi se pri

JOS. BERNARD-U 620 Blue Island Avenue CHICAGO Telefon Canal 842 Pri njemu dobiš najboljša kalifornijska in importirana vina.

I. STRAUB URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill.

Ima večje zalogo ur, veriže, preno- nov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo niski ceni.

Obiščite ga!

Društvene regalije, kape, prekoračnica, bandera itd.

za slovenska društva najbolje preskrbi

Emil Bachman 1719 So. Centre ave., Chicago, Ill.

To vam najboljše in najhitrejšo preskrbi

FRANK UDOVIČ, EKSPRESMAN 1343 W. 18th Street CHICAGO, ILLINOIS Prevaža pohištvo, prva in drugo. Oglasi se pri njem. Oddaljeni naj pišejo dopisnico.

POZOR!

Mogoče kdo misli, da v Chicagi ni dobili takega mesa kot v stari domovini. Ampak to je zmota! Pri meni se dobi: domače klobase, domače suho meso, sive kokoši čiste kokoši in meso vse vrste. Cene najnižje, blago najbolje.

MIHAEL LACKOVIĆ, 378 W. 18th St., Chicago.

Slovincem in Hrvatom!

namnanjamo, da izdelujemo raznovrstne obleke, po najnovejšem kroju. Unizsko delo; trpešno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k epa. daji v delokrog oprave — oblek. Pridite in ogledajte si našo izložbo. Z vsem spoštovanjem

Ali ste že

opazili, da je fotografska slika najboljši spomin na vašo poroko. Zakaž ne greste tja, kjer dobiti najboljše in finejše slike. To je pri

staremu in skušenemu fotografu. Že 25 let ima svoj atelier na enem in istem prostoru. Se številka je nova.

1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

NA VOGALU 14. PLACE.

TELEFON CANAL 287. USTANOVLJENO 1883.

Izdelujemo obleke po meri po \$20, \$22, \$25.

Prodajemo gotove obleke po \$10, \$12, \$14, \$15.

Imamo veliko zalogo modernih klobukov v najraznovrstnih bojah.

V zalogi imamo tudi veliko zalogo srajc, kratvat, jank, spodnjih hlač, opank, i t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča **JURI MAMEK, PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE** 1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

ZEMANOVO "GRENKO VINO",

je najboljšo zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti boleznim želodca, črev in ledvice, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV LEK ZA MALOKRVNE ŽENE IN DEVOJKE.

Izdelano iz najboljšega vina in zdravih zelišč.

ZEMANOVA "TATRA", želodčni grenček. Tatra je izdelana iz zdravih zelišč tatranskega gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo želodčno in se je dobro obnesla proti boleznim revmatizma.

Dobiti v vseh slovenskih salunih kakor tudi pri izdelovalcu teh najboljših zdravil.

Prodaja na debelo in drobno najboljša Californijska vina.

B. ZEMAN, 777 Airport Street, Chicago, Ill.

Zdravljenje v 5 dneh

brez noža in bolečin

Varicocele, Hydrocele (RAZŠIRANJE ŽIL)

Osdravim vsega, kdor trpi na Varicocele, Striuri. Dalje osdravim nalezljivo zastrupenje, živčne nezmožnosti, vodenico in boleznijo žilnih se moških.

Ta prilika je dana tistim, ki so izdali že velike svote zdravnikom ne da bi bili osdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucatov zdravnikov brezuspešno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s katerim zdravim vspešno.

Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati — je za vspešno. Osdravim pozitivno želodčne bolezni, pljučna, na jetrik in ledvice ne glede kako stara je bolezen. Tajne moške bolezni zdravim hitro, za stalno in tajno. Živčne oslabilosti, Bronhitis, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo najnovejšo metodo. Ženske bolezni — osadju, beli tok in druge zdravim za stalno. — Zastrupenje in vse druge kožne bolezni kakor prišče, ture, garje, otekline. — Močni tok in druge bolezni. Preišče in svetuje zastoj.

DR. ZINA, 41 SO. CLARK ST., CHICAGO. (Med. Randolph in Lake St.) Uraduje: od 8 ure zjut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure zjut. do 4 ure pop.

ALOIS VANA — izdelovatelj — sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

82-84 Plak St. Tel. Canal 1405

DR. F. J. PATERA Ordnuje: na severozap. voglu Ashland in Milwaukee Ave. od 12. do 3. ure popold., od 7. do 8. ure zvečer pa ob torkih in petkih. Telefon Haymarket 50.

Delavec Ševirjov.

Povest izza dobe ruske revolucije. Spisal M. Arcibašev. Poslovenil Jože Zavertnik.

(Dalje).

"Ali, Maksimova."

Nakrat se je prikazala med vratih suha ženska s skuštranimi bešmi.

"Ljoša, pusti jo!" je zaklicala histrično. "Ali imajo ti ljudje le iskricio usmiljenja! Prokleti naj bodo vsi! Niso toliko vredni kot tvoj mezinec in ti se ponižuješ pred njimi!"

"Zakaj preklinjate? je pričela Maksimova razžaljeno. "Usmiljenosti imamo morda več kot vi..."

"Vi imate usmiljenost? Ah, vi ste zveri, ne pa ljudje! Človek propada, vi mu prepovedujete... razžalite ga, da ga potem vržete na ulico... On se pa opravičuje, je rekla užaljeno. "Vsi pojdito proč od tukaj!"

"Kaj to pomeno, od tukaj?" je Maksimova vprašala glasno. "Meni, ni treba iz mojega stanovanja."

"Ven," je kričala bolnica in stegnila je svoje roke. "Kaj hočete! Da gremo mi! Pomirite se. Mi pojdemo... takoj, ali pred vsem se poberite vi!"

"Mašenka," je šepal učitelj. "Ven, ven! Vi prokleti... do smrti ste me mučili. Žena je segla v lase in se naglo umaknila v sobo."

Mož je naglo stopal za njo in nekaj govoril, bolnica je pa z razkešenim glasom nadaljevala svoj govor, ali bil je nerazumljiv.

Maksimova je obstala za trenotek, potem je pa s težkim srcem odšla.

Aladjev, ki je stal pri vratih svoje sobe, jo je poklical. "Maksimova vstopite za trenotek!"

Starčka je vstopila. "Povejte," je pričel Aladjev, ali ni mogoče malce počakati? ... Uvidevate lahko, v kakšnem položaju so ljudje.

"Za boga, ne morem! ... Mar sem to povedala, ker sem nizkotna. Dvornik mi je dal časa do jutri. Ako ne plačam, me bo posadil na ulico... Zanesla sem se na nje."

"Morebiti pa bo šlo...?" "Vi res mislite, da ne poznam usmiljenja? Stara sem in bom kmalu umrla... Ne, Sergij Ivanovič... Ko je vpila, mi je rezalo srce. Ali kaj naj storim. Tri mesece sem čakala... dvornika sem prosila na kolenih... Zakaj? Ker me je bolelo pri srcu. Če bi ne imeli usmiljenja drug z drugim... bi siromak ne vedel kam. Lačen svet živi o usmiljenosti. Ali siromak ne more biti vedno usmiljen... nazadnje mora človek tudi samega sebe usmiliti se... Nisem neusmiljena, ampak življenje ne pozna usmiljenja."

Aladjev je začudeno pogledal staro, in smatral je samega sebe za pritlikavega napram nji. "Da — Sergij Ivanovič. Siromaku je od dne do dne težje biti usmiljen. Ako bogatin podari kopejko, razveseli samega sebe. Ako jaz podarim kopejko, jo moram pristradati. In radi tega stradanja bom oslepela kmalu in me bom videla sonca... Ako ne bodo ljudje usmiljeni z menoj, bom poginila na ulici kot star pes... Kako je mogoče še govoriti o neusmiljenosti... Razumeti je treba."

Starčka je zastokala. Aladjev je stal pred njo in roki njegovi ste viseli brezupno nizdol. "Čujte, Maksimova," je pričel neodločno... če bi vam plačal za en mesec... kako bi bilo potem?... "Ah, tako! nisem pošast... bomo si že pomagali... Zastavi se lahko kaj... Ali ti nimajo hiš?... "Preskrbim, Maksimova," je mrmljal Aladjev, in gledal v zadregi v tla.

Starčka je pogledala zvedavo, pa ni mogla spoznati izraza na njegovem obrazu.

"Vi nimate nič?" "Ali preskrbel bom... sposodil si bom pri kakšnem dobrem prijatelju. Zadovoljite se za danes, pohitel bom tje, saj ni daleč. Da... dajte jim čaja in luči, kajti pri njih je... Tu je: čaj, slad-

kor, žemlje. Vzemite moje, jaz pa odidem."

Maksimova ga je gledala molče, vzela je čaj in sladkor, potem je pa zapustila sobo in stresala glavo. Aladjev je ostal zmeden za nekaj časa sredi sobe. Dozdevalo se mu je, da se je obnašal nerodno. Ali ni razmišljal o tem, ampak je prednarjal, kje bi dobil najhitreje denar. Ogrnil je plašč in posadil klobuk na glavo. Dirjal je po stopnicah nizdol, preskakal je po tri stopnje.

8. Proti sedmi uri je prišel branjevec. Dolgo je na hodniku tolkel nove galoše druga od druge, obrisal je skrbno svoj rdeči obraz, potem je pa stopil s pokajošimi koraki počasi v sobo Oljenke.

Maksimova je tam pripravila že samovar. Vodka in en slanik sta bila na krožniku. Oljenka je sedela pri mizi pokonci kot bilka in s svojimi velikimi tužnimi očmi je pa zrla v vrata.

"Oljenka, glej, glej, kakšen gost nas je obiskal," je rekla Maksimova z nenaravno milostnim glasom, s kakršnim se navadno govori z otroci. Branjevec je vstopil tako previdno, kot bi v lažjeh čevljih stopal po ledu.

"Dober dan," je rekel in pomolil veliko znojnato roko z negibnimi prsti.

Oljenka mu je molče pomolila svoje blede in tanjke prste, ne da bi mu pogledala v obraz; njen povešen obraz je rdel in prsi so se ji dvigale hitro in težko.

"To je krasno... Zabavala se bodeta in malo pogovorila, jaz pojdem pa po čaj..." je rekla Maksimova zopet z nenaravnim glasom in ostavila sobo. Vrata je zaprla trdo za seboj. V kuhinji je obstala, na njenem obrazu se je pa prikazal prejšnji zugačo milostni izraz.

Oljenka je sedela pri mizi in držala roko na nji. Branjevec je sedel nasproti, težil je stol s svojim velikim vreči podobnim telesom. Do zdaj je videl Oljenko le v cerkvi ali pa v prodajalni, kamor je zahajala le redkokodaj. Motril jo je pozorno in vsiljivo, kot bi hotel ceniti kakšno reč. Oljenka je čutila njegove pogledne na prsih, nogah in rokah; njen blede obraz je drhtel; bala in sramovala se je.

Bila je vitka in nežna; ne mogoče je bilo verjeti, da bi njeno šibko telo bilo sposobno za zverske čine. Branjevecu so zamokri- le oči z neko kalno mokroto. Nakrat je napihnil svoje telo, kot bi postal večji in debelejši.

"S kom se bavite?" je vprašal s tanjšim glasom, ki je težko prihajal iz mastnega grla. Menda vas nisem motil, kaj?" "Kaj?" je vprašala Oljenka plaho in dvignila za trenotek svoje proseče oči.

"Glej, no... saj je res gluha!" je mislil branjevec. "No — toliko boljše! Fina punica!" Zopet jo je pričel meriti z očmi od nog do glave.

"Vprašal sem, s kom se bavite?" "Jaz? Z nič...," je odgovorila v strahu, kterege je občutila po vsem životu.

Branjevec se je smehljaj zadovoljno. "Kaj pomeni... z nič? Fine gospodične ljubijo zabavo in razvedrilo! To ne verjamem — oprostite — da si taka gospodična kviri z delom cel dan oči. Vaša očesa sploh niso za to stvarjena!"

Oljenka ga je zopet pogledala s svojimi jasnimi očmi. Nakrat ji je prihajala naivna misel, da ima že njo sočutje. Prepričana je bila, da je dober in dostojen človek.

"Vidite... čitam knjige," se je smehljala boječe. "Ah, kaj pa je to... knjige! Kedar se bom seznanil z vami, morda dovolite, da — n. pr. — gledašče! To bo mikavnejše kot sedeti pri knjigah!"

Oljenka je zopet oživila, njen obraz, ki je postal blede, je zopet zardel na lahko. "O, ne... kako zamoreté — trditi kaj takega... No, Čehov... če čitam Čehova, plakam vedno, pri njem so vsi ljudje tako revni, usmiljenja vredni."

(Dalje prih.)

Svetoven pregled.

— V francoski zbornici je sodrug Jaures govoril o povišanju davka na tobak in vino. Povdarjal je, da je visoke davke proizvodili "oborožen mir," če se bo še v prihodnje oboroževalo tako blazno, da bode prišel kmalu splošen bankrot.

— Hijene so v Cherry, Ill. že na delu. To so "spoštovani advokati," ki so po vsaki katastrofi takoj na licu mesta, da bi umazanin potom "zaslužili" denar. Poroča se:

"Advokata George W. Gordon in Charles Cheney Hyde sta ponorila avstrijskega in talijanskega konzula uvedla preiskavo pri vdovah in sirotah onesrečenih premogarjev, da bi zaznala v koliki meri jih je doletela katastrofa. Ob ti priliki sta zvedela, da so bili že pri večini drugi advokati, ki so ponudili svojo "pomoč" proti 50 odstotkom provizije pri zahtevah za odškodnino napram družbi in smrtnino pri uniji in enotah. Nekatere vdove, ki vsled grozne nesreče niso mislile jasno in nezmožne angleškega jezika, so dale tej vrsti advokatov že poblastila. Konzula sta storila takoj korake, da se varujejo "pravice vdov in sirot."

Mi ne verjamemo prav trdno v pomoč konzulov. Imeli smo že dokaj nezgod, pa tudi navaden umor v Hazleton, Pa., pa do danes še nismo čuli, da so avstrijski konzuli nastopili tako odločno, da bi sirote in vdove od teh odločnih konzularnih korakov tudi žele kakšne vspehe.

Naše mnenje je, da vdove in sirote zaupajo strokovni organizaciji in pa enotam, katerih člani so bili onesrečeni bratje.

— Vbogi Krištof Kolumb! Ker si odkril Ameriko, ker si imel več soli v glavi, kot puhoglavci dvorjani, so te v srednjem veku vklovali v železje in vrgli v ječo.

Dandanes te pa čaka zopet nekaj hudega. V Vatikanu so že storili korake, da te proglase svetnikom. S kakšnimi tremi cerkvenimi čudeži si dokazal, da si sposoben za katoliškega svetnika, nam ni znano, dasiravno si zvršil večji čudež kot vsi tvoji prihodnji tovariši.

To agitacijo vodi seveda ameriško katoliško društvo, vitezi Kolumba, ki šteje 250.000 članov in je najmočnejša klerikalna organizacija v Ameriki.

Poročevalec lista "Corriere della Sera", ki je o tej zadevi govoril z nekim prelatom, poroča, da šanse za vzboga Kolumba niso zelo ugodne. Kolumb je imel nekatere slabosti, kakršnih cerkev nikdar ne odpusti. Najbolj katoliški kraljevski rodbini, ki je dala Kolumba vkovati v železje in ga pustila umreti v ječi, pa tudi ni všeč, da bi Kolumb postal svetnik. Morja bo papež z ozirom na to vendar tako pameten, da bo zavrgel to bedastočo in ne bo osmešil spomin zaslužnega človeka s tem, da bi ga proglasil svetnikom.

— Kedar umrje kak slovenski pesnik se pulijo za njeza liberalci in klerikalci. Dokler je živel, so ga preganjali, metali mu polna pod nogo, ali ga pa pustili umirati počasi lakote.

Komaj te mrtev, se prične dirindaj pri klerikalcih in liberalcih. "Naš je bil, spomenika mu je treba," tako odmeva povsod.

V resnici je pa to gola hinavščina. Klerikalcem in liberalcem se ne gre, da bi narod seznanili z deli pesnika. Njim se gre za ceno politično reklamo, ki ima svojo privlačno silo v tem, da se pobira za spomenik.

Mar ni to res? Žabe vendar ne morejo umevati Gregorčiča, ne kterege drugih naših pesnikov. Za to jim je tudi vsak mrtvi pesnik dobro reklamo sredstvo, pa nič drugega.

— Klerikalci in liberalci pravijo:

"Socialisti so brezdomovinci, upeljati hočejo svobodno ljubezen, razdeliti premoženje, razdroiti družni življenje, socializem je sploh nemoralna spaka."

Res je čas, da se slovenski narod vzdrami in zavrne te psovke, da tem obrekovalcem pove, da so krivi, da so brezdomovinci, goji-

telji svobodne ljubezni, nemoralni, da dele vsaki dan premoženje slovenskega naroda med seboj, da razdirajo družine. Pod liberalno in klerikalno vlado beži slovenski narod v Ameriko, očetje ostavljajo nedorošle deca, ustanovljajo se nesramne hiše za gojitev svobodne ljubezni, klerikalni in liberalni kapitalisti si pa po bratovsko delijo med seboj zaslužek delavcev in pridelke kmetov.

— Nesmrtni Viljem št. 2, nemški cesar, vsezna, napol trinog in napol bedak je blamiral zopet farje do kosti, češ, da sam bog postavlja kralje in cesarje kot najbolj pametne ljudi za voditelje narodov.

"Mogočni" Viljem je zahteval, da se odgonskim potom izžene Vengelin, ki je rojen v Elzaciji in je sedaj naturaliziran švicarski državljan, ker je izživljal nemško narodno himno in ponovno zahteval marzeljezo.

Le nadut blažnejši vidi v izživljanju narodne himne pogibelj za državo.

Listu v podporo. Nace Zlemberger, Glencoe, O.: 50e — Hvala!

ZA JOLIET. POZOR! Cenjeni sobratje S. N. P. J. v Jolietu in okolici! Kam se podamo na starega leta večer? Vsi v Joliet!

na veselico, katero priredi društvo Jolietska Zavednost št. 115 S. N. P. J. v korist društva.

V ta namen se najljubnejše vabi vse naše brate in prijatelje v bližini, kakor Chicagi, Aurora, La Salle, Waukegan in drugih bližnjih naselbin, da se tega večera udeležo.

Začetek bo ob 7. uri zvečer dne 31. decembra t. l. Kraj, kjer se bo vršila veselica, se naznani pozneje.

Za dobro zabavo, kakor za dobro pijačo vse vrste in okusen priprizek bo skrbel odbor. Ustopnina bo samo 25c od moških, ženske in dekleta so proste.

Na Silvestro večer torej Joliet! Za odbor: Math Požek, John Andlova, Martin...

Najboljše in najfinejše obleke so po nizki ceni na pri H. SCHWARTZ, 16-18 N. Halsted St., Chicago.

Velika zaloga klobukov, čevljev, perila in kovčkov. Kdor kupi za pet dolar, obidarlo.

Ste že obnovili naročen Proletarca? Če jo še nimate, te to takoj, da se Vam stavi lista.

Jako važno vprašanje. "Ali sem že poslal slovensko in hrvaško novo letnico na "Proletar" še ne!"

Slovenscem in Hrvatom priporočimo. JOH. KUBELKA, 1837 So. Centre ave, Chicago, Ill.

Prehlajenja se izbežite in bolečine v prsih minejete takoj, če imate Expeller, kateri je v Ameriki sredstvo se lažje v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, trznančka s si-drom na kar na steklenici.

SLOVENSKI DELAVCI! Naročajte "Upt. Sinclaira: 'DÄNGEL'"

roman 20. stoletja. Največji pred kratkim izšla v nemščini in se že razprodalo. Ceno vred \$1.25.

Cenjeno vred \$1.25. Naročajte "Upt. Sinclaira: 'DÄNGEL'"

upr. "Proletarca", 2146 Ashland ave., Chicago, Ill.

Mora umreti. Če pove zdravnik ti dve besedi o članu vaše rodbine ali kakem dragem prijatelju vašem, kako žalostno se to glasi. Se žalostneje pa, ako veste, da bi se smrt lahko preprečila, ako bi bil bolnik pazil na smrt o pravem času. Imejte predno pred očmi stari pravilo, da boleznim ne smetate čeliti, da bi se vas trdno prijela zdravite se že ob prvih znakih. Je so ti izguba slasti in nagla brezen, vam je takoj uživati Trinjevo ameriško-zdravilno grško vino. Delavnost želoleda in roba vajo poživijo, prebavo izpolni in pomore napolniti žile evodnice celega telesa s čisto, obilo krvjo. Ozdravi vam vnete vrnice in okrepi vse organe. V larnah. Jos. Triner, 1333-1339o. Ashland ave., Chicago, Ill.

Dolžnost vsakega socialistaja je, podpirati svo časopisje. Agitiranje za "Proletarca". Pridobite mu nove načelnike.

Podpisa se priporočava Slovincem mnogobrojen obisk, kerjava na razpolago do brogolino in dvorane.

Šapk & Hans 587 S. Co. Av Chicago, Ill.

M. Weisskopf, M. D. Izkusen zdravnik. Uraje od 8-11 predpoldne in od 9 zvečer. 15 So. Ashland Ave. Tel. nal 476 Chicago, Ill.

Ventin Potisek GOSTILNICAR 7-1st St., La Salle, Ill

G. Vokoun 559 W. 18 St. Chicago. Popravlja deznike in pipe po primernih cenah.

POZOR! Kadar se brijeté stopite vedno v brivnico I. razreda, to je pri Louis Polka, 461 W. 18th St., Thalia Hall Bldg. CHICAGO, ILL.

Naročite se na Slovensko-angleško slovnico, Slovensko-angleški tolmač in Angleško-slovenski slovar.

Vse tri knjige v eni stane le \$1.00 in jo dobiš pri V. J. KUBELKA AND CO. 538 W. 145. St. New York, N. Y.

Primereno delo dobiš le, ako si zmoežen angleščine.

SE LI BRIJETE SAMI? Mi Vam oferiramo britve za \$2.00 izdelane najboljšeja materijala, ki se prodaja za \$4.00. Nam zagotovi in prinese 100 novih odjemalčev k tisočem drugih, kateri smo prodajali od leta 1876—to je 33 let pod tvrdko Jos. Kralj. Vsi so iznašli, da so naše britve iz najboljšega materijala in da jih najbolj zadovolje. Vaša britva je garantirana in mi damo v slučaju, da komu britve po volji, damo popolno zadostno dotičniku. Nihče ne more oceniti britve preden je ni rabil. Ker vemo, da so naše britve dobre, lahko tudi garantiramo. Očna tem britvam je \$2.00. Brusi mo tudi stare britve, za izven mesta 25c. za Chicago. Za izven mesta 5c več za poštnino.

JOS. KRAL, 417, 419, 421, 423 W. 18th Street, CHICAGO, ILL.

Dr. Wm. A. Lurie, IZKUSEN ZDRAVNIK.

Ordinuje: Auds's Drug Store, 631 S. Centre ave., od 11-12 po dnevi. Drugi urad: 100 State St., Room 210, od 4-5 ure popoldne, izvzemil nedelje.

Stanovanje: 2757 W. 22nd Street. Telephone, Canal 859.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPPELLER" Kaj ti koristi močne milice, če trpiš na revmatizem. PAIN-EXPPELLER dobro vdrguje. ti takoj oha je bolečina in odstranjuje vrnice. Po 30c in 50c v vsaki lekarni. F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., NEW YORK. Pazite na vrstno znamko s sidrom.

Joseph Kratky 575 W. 17th St., Chicago, Ill. Izdelovalec najfinejših olovskih vsake vrste. Na debelo in drobno.

Sveti kruh in fino pecivo dobite v hrvaško-slovenski pekarni Curiš i Radaković 623 So. Throop Street Vsi tuudi na dom CHICAGO

POZOR! SLOVENCI! POZOR! SALOON s modernim kerliččen Sveže pivo v sodčkih in buteljicah in druge raznovratne pijače ter različne smodke. Potniki dobe šodno pijačo čiste za nisko ceno. Potreba točna in izbena.

Vsem Slovincem in drugim Slovencem se tople priporoča MARTIN POTOKAR, 964 SO. CENTER AVE., CHICAGO

M. Lacković 978 West 18th St., Chicago MODERNO OPREMLJENA SLOVENSKA TRGOVINA Z JESTVLINAMI (GROCIERJA.) Najboljši riž, kava, čaj, moka in vsi splošni vsakovrstni domači in prebranski blago vedno sveže po najnižji ceni na prodaj.

Na zahtevo razvažam blago tudi na dom, za kar nič ne računim.

Leopold Saltiel ODVETNIK v kazenskih in civilnih zadevah. Auto Phone 6065. Office Phone Main 3065. Residence Phone Irving 60. URAD: 27 METROPOLITAN BLDG. Severozap. ogol Randolph in La Salle alic. Stanovanje: 1217 Sheridan Road.

HALO! HALO! Kam pa! — Na sveže pivo in na dobroga vina k Frank Mladiču 611 S. Center Ave. tam se bomo imeli po domače." To je pogovor s ceste, ki prihaja odjem saloonu. Frank Mladič, 611 S. Center Ave., Chicago.

Dr. W. C. Ohlendorf, M.D. Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik. Idravniška preiskava brezplačno—čisti je le sdavila, 647 in 649 Blue Island Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do 5 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago živči bolniki naj pišelo slovenski.